

**ЛЕКСИЧНІ СТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ В РОМАНІ ЛОРЕН ОЛІВЕР
«ПОКИ Я НЕ ВПАЛА» ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ
ДЛЯ ВІДОБРАЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПЕРСОНАЖІВ**

Ольга Білик

кандидат філологічних наук, доцент,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0000-0002-3973-0700

Scopus Author ID: 57833983100

Web of Science Researcher ID: HJI-0768-2023

Віта Неспляк

магістр філології,

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0009-0006-2298-7565

nesplakvita56@gmail.com

Ключові слова: *лексичні стилістичні засоби, емоційне навантаження, психологічний стан, метафора, порівняння, гіпербола.*

У статті досліджено особливості використання лексичних стилістичних засобів у романі американської письменниці Лорен Олівер «Поки я не впала» та простежено їхню специфіку у відтворенні психологічного стану персонажів твору. Лексичні стилістичні засоби, такі як метафори, порівняння та гіперболи, вирізняються високою образністю, візуальністю, експресивністю та емоційним навантаженням, що дозволяє автору художнього твору максимально яскраво змалювати образ певного персонажа, точно передати його емоційний стан і створити живий художній ефект для читача. У роботі детально розглянуто функції цих засобів у контексті психологічного портрету головної героїні, сімнадцятирічної Саманти Кінгстон, а також проаналізовано, як вони впливають на сприйняття читачем внутрішнього світу персонажів і сприяють глибшому розумінню їхніх мотивацій та внутрішніх конфліктів. Особлива увага приділяється тому, як комбінація різних стилістичних прийомів у межах одного речення дозволяє підкреслити внутрішні переживання, сумніви, страхи та емоційні стани героїні. Завдяки цьому читач отримує можливість повністю зануритися у світ Саманти, відчувати її емоційні коливання, пережити моменти напруження та спостерігати процес її внутрішнього переродження. Виявлено, що Лорен Олівер свідомо поєднує стилістичні засоби для посилення емоційного ефекту, формування цілісного образу психології персонажа та підкреслення драматичного розвитку сюжету. У статті також простежено динаміку психологічних станів головної героїні протягом усього роману, показано, як авторка через лексичні стилістичні засоби передає розвиток її характеру та внутрішні зміни. Загалом, дослідження демонструє, що ефективне використання метафор, порівнянь і гіпербол у творі «Поки я не впала» сприяє глибокому розкриттю психології персонажів, створенню емоційно насиченого художнього тексту та активізації естетичного, когнітивного і психологічного сприйняття сучасного читача.

LEXICAL STYLISTIC DEVICES IN LAUREN OLIVER'S NOVEL "BEFORE I FALL" AND THE SPECIFICS OF THEIR USE IN DEPICTING THE PSYCHOLOGICAL STATE OF THE CHARACTERS

Olha Bilyk

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

Vita Nespliak

*Master of Philology,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University*

Key words: *lexical stylistic devices, emotional intensity, psychological state, metaphor, simile, hyperbole.*

This article investigates the use of lexical stylistic devices in the novel "Before I Fall" by the American writer Lauren Oliver and examines their role in representing the psychological states of the characters. Lexical stylistic devices, including metaphors, similes, and hyperboles, are characterized by vivid imagery, visual expressiveness, emotional intensity, and stylistic richness, which enable the author to create highly detailed and compelling character portrayals while accurately conveying their emotional states. The study provides a detailed analysis of these devices in the context of constructing the psychological profile of the main character, seventeen-year-old Samantha Kingston, and explores how they influence the reader's perception of the characters' inner worlds, motivations, and internal conflicts. Particular attention is given to how the combination of multiple stylistic devices within a single sentence highlights the character's inner struggles, doubts, fears, and emotional turmoil. As a result, readers are able to fully immerse themselves in Samantha's world, experience her emotional fluctuations, feel moments of tension, and observe her process of internal transformation. It is revealed that Lauren Oliver deliberately combines stylistic devices to intensify emotional impact, create a cohesive psychological portrait, and emphasize the dramatic development of the narrative. The article also traces the dynamics of the protagonist's psychological states throughout the novel and demonstrates how lexical stylistic devices reflect her character development and internal changes. Overall, the study shows that the effective use of metaphors, similes, and hyperboles in "Before I Fall" contributes to a profound depiction of character psychology, produces an emotionally rich literary text, and enhances the aesthetic, cognitive, and psychological engagement of contemporary readers.

Вступ. Стилістичні засоби збагачують, урізноманітнюють та увиразнюють художній твір, створюючи особливу атмосферу для читача. Вони дозволяють автору як найяскравіше передати свою думку та донести до читача всі почуття та емоції, що переживають герої. Завдяки вмілому поєднанню стилістичних засобів можна зануритися не тільки у фізичний, але й у внутрішній світ персонажів, що сприяє як найточнішій передачі думки твору (Глінка & Зайченко, 2013; Kamiljanovna, 2022; Ваврів & Цепенюк, 2023). Стилістичні засоби загалом прийнято поділяти на лексичні (тропи) та синтаксичні (фігури). Лексичні стилістичні засоби спираються на образність та метафоричність значення, а синтаксичні пов'язані з граматичними структурами

(Домбровський, 2008; Попович & Марчук, 2017). Крім вираженої образності, лексичні засоби вирізняються також ефектом візуалізації та експресивно-емоційним забарвленням, що дозволяє їм донести сенс до читача та викликати в нього певну емоційну реакцію (Zhukovska, 2010; Білик & Демчук, 2023).

У романі Лорен Олівер «Поки я не впала» ці риси стилістичних засобів застосовано надзвичайно вдало для відтворення психологічного стану персонажів, насамперед головної героїні Саманти Кінгстон. Завдяки вмілому використанню метафори, порівняння та гіперболи читач може повною мірою зрозуміти переживання героїні, яка проживає один і той самий день сім разів, заново переживаючи його емоційні

коливання. Поєднання цих стилістичних прийомів дозволяє яскраво змалювати внутрішні переживання та мотиви героїні, пояснити її дії і рішення, а також прослідкувати процес її внутрішнього переродження. Таким чином, читач разом із героїнею проходить складний шлях психологічних трансформацій та долає емоційні переживання разом із нею. Метою цього дослідження було проаналізувати специфіку відтворення психологічних станів персонажів за допомогою метафори, порівняння та гіперболи, визначити їхню роль у формуванні цілісного образу головної героїні та оцінити ефективність цих засобів у створенні емоційно насиченого художнього тексту.

Матеріал та методи дослідження. Для аналізу психологічних станів персонажів та способів їх відтворення за допомогою лексико-стилістичних засобів було обрано роман Лорен Олівер «Поки я не впала» (Oliver, 2010). У цьому творі авторка детально змальовує внутрішній світ головної героїні, передаючи найтонші відтінки її емоцій і переживань. Значну роль у цьому відіграє використання метафор, порівнянь та гіпербол, що дозволяють читачеві глибше зрозуміти психологічний стан персонажа. Завдяки оригінальним та емоційно насиченим образам письменниця розкриває індивідуальність героїні та наближує її до читача, створюючи ефект емоційної співучасті. Те, як Лорен Олівер, використовує метафори, порівняння та гіперболи для передачі емоцій героїні зумовило зацікавленість в аналізі цих стилістичних засобів. Зазначені особливості художньої манери Лорен Олівер зумовили інтерес до аналізу саме цих стилістичних засобів.

Для досягнення поставленої мети було застосовано описовий метод – для виявлення та опису стилістичних засобів, що використовуються для передачі емоційних станів; дедуктивний метод – для визначення специфіки використання художніх засобів у відтворенні психологічних особливостей героїні; індуктивний метод – для узагальнення отриманої інформації та формулювання висновків; семантико-стилістичний метод – для аналізу стилістичної функції виявлених мовних одиниць; метод контекстуального аналізу – для встановлення взаємозв'язку між конкретним стилістичним засобом та відображенням внутрішнього стану персонажа.

Результати та обговорення. Лорен Олівер у своєму романі «Поки я не впала» використовує низку стилістичних засобів, які більшою чи меншою мірою несуть у собі емоційне навантаження та передають внутрішній стан героїв. Однак метафори, порівняння та гіперболи, використані у творі, як найяскравіше передають всі почуття, емоції та переживання головної героїні Саманти

Кінгстон. Кожен художній засіб привертає увагу читача та допомагає йому по-новому пізнати персонажа для повного розуміння його особистості. Вони дозволяють простежити емоції головної героїні в різні моменти її життя, проливаючи світло на її внутрішній світ. У романі можна виокремити ряд емоцій, переданих за допомогою стилістичних засобів, що з точністю відтворюють психологію героїні.

Після детального аналізу стилістичних засобів у романі було з'ясовано, що здебільшого авторка використовує художні засоби для передачі негативних емоцій, оскільки головна героїня постає перед справжнім викликом у своєму житті та бореться зі своїми внутрішніми страхами, сумнівами та побоюваннями. Такий стан можна простежити в наступному прикладі: *My heart is pounding in my chest so hard I think it will explode* (Oliver, 2010: 72). Тут письменниця майстерно використала гіперболу для підкреслення почуттів Саманти до свого друга дитинства Кента та її емоцій після того, як хлопець розчарувався в дівчині. Завдяки цій короткій, але влучній гіперболі читач може повною мірою відчувати стан героїні, зрозуміти глибину її душевного болю та інтенсивність внутрішнього конфлікту. Крім того, такий художній прийом дозволяє передати не лише фізичну реакцію, а й психологічну напруженість, що робить переживання Саманти максимально реалістичними та співзвучними для читача.

Ще один яскравий приклад, що вдало передає нервовість та хвилювання Саманти, можна помітити в наступних рядках: *I'm feeling anxious about tonight — half dread and half excitement — like when you hear thunder and know that any second you'll see lightning tearing across the sky, nipping at the clouds with its teeth* (Oliver, 2010: 50). Тут письменниця поєднала порівняння з метафорою, що увиразнює опис стану героїні та підкреслює її неспокій. Крім того, у цій цитаті також можна виокремити персоніфікацію як різновид метафори *nipping at the clouds with its teeth*, яка ще більше підкреслює сильні переживання Саманти та дозволяє читачу краще візуалізувати її почуття в той момент. Авторка дуже цікаво обіграла образ грому, що ніби роздирає небо своїми зубами, порівнюючи цей образ з тим, що відбувалося в душі героїні. Такий художній прийом не лише створює виразний зоровий образ, але й допомагає читачеві відчувати напругу внутрішнього стану Саманти, адже гроза традиційно асоціюється з небезпекою, тривогою та очікуванням чогось неминучого. Саме таке поєднання протилежних емоцій і становить головний психологічний вузол у переживаннях персонажки. Таким чином, Лорен Олівер

вдається передати не просто опис емоцій, а їхній динамічний розвиток: від передчуття небезпеки до відчуття спокою, яке наближає героїню до усвідомлення власних внутрішніх змін.

Варто також зауважити, що Лорен Олівер майстерно використовує повсякденні речі для повної передачі психології героїні та ще більшого наближення читача до неї. Яскравим прикладом може слугувати така розгорнута метафора: *...and for a second something sharp and deep goes through me, something I can't understand or describe, a blade running up under my ribs and making me almost gasp for breath* (Oliver, 2010: 202). Порівнюючи лезо зі словами Кента, авторка просто та лаконічно розкриває дівчину з іншої сторони. Намагаючись вдати байдужість до друга, героїня не в змозі приховати порухи її душі, коли бачить його. Ця яскрава метафора дає змогу читачеві відчувати увесь біль та страждання героїні, яка не може впоратися зі своїми почуттями, що розривають її зсередини.

Ще яскравіше письменниці вдалося відтворити стан відчаю та приреченості, що пронизує весь роман: *Maybe for you there's one thousand tomorrows, or three thousand, or ten, so much time you can bathe in it, roll around in it, let it slide like coins* (Oliver, 2010: 268). Практично ці самі слова авторка згадує кілька разів впродовж усього роману, підкреслюючи відчуття безвиході, розпачу й безнадії в душі Саманти. Поєднуючи одразу гіперболу, метафору та порівняння, Лорен Олівер передає всі душевні муки героїні, яка опинилася на межі життя й смерті та кинула виклик долі, намагаючись змінити хід подій та повернутися до колишнього життя, знаючи, що завтра може й не настати.

Коли героїня починає внутрішньо перероджуватися та дивитися на світ по-іншому, авторка дедалі більше вдається до використання стилістичних засобів для відтворення позитивних почуттів та емоцій. Це можна дуже добре простежити в наведеному прикладі: *All of the anger and pain from the past few days is lifting, leaving me feeling free and carefree and happy* (Oliver, 2010: 219). Завдяки цій простій та лаконічній метафорі читач може відчувати полегшення на душі героїні, коли вона просто заговорила з Анною Картулло, з якою раніше не хотіла мати нічого спільного тільки через те, що всі навколо в школі поширювали різні плітки про неї.

Також справжню теплоту та щирість почуттів героїні до своєї мами авторка зуміла передати через яскраве поєднання метафори, гіперболи та порівняння: *I'm filled with love from the top of my head to the bottom of my toes, a bubbly feeling like sb's shaken my insides up like a Coke bottle* (Oliver, 2010: 345). У цьому прикладі

можна чітко простежити те, як дівчина вперше за довгий час показує свою любов до найріднішої їй людини. Цей стан точно відображає вкрай сильне внутрішнє переродження дівчини, яка переповнена любов'ю не тільки до близьких їй людей, але й до цілого світу. Знову ж у цьому прикладі можна помітити таку буденну річ, як пляшка з-під кока-коли, яку авторка використовує для передачі емоційного збудження героїні. Така деталь робить почуття героїні більш зрозумілими й наближеними до повсякденного досвіду читача. Емоційне порівняння створює ефект «вибуху всередині», що метафорично передає стан надзвичайного емоційного піднесення. Поєднання гіперболізованого відчуття *from the top of my head to the bottom of my toes* («від голови до пальців ніг») і порівняння з газованим напоєм формує яскравий образ, який легко уявити. Таким чином, за допомогою подібних художніх засобів письменниця досягає подвійного ефекту: з одного боку, вона допомагає читачеві відчувати внутрішній світ героїні, а з іншого – показує процес її духовного оновлення. Завдяки цьому виникає емоційний контакт між персонажем і читачем, що є ключовим у сприйнятті роману.

Стан піднесення та порив щастя чітко можна простежити тоді, коли Саманта робить добрий вчинок, надіславши квіти Джуліет, дівчині, з якої вона раніше насміхалася: *This must be what it's like to do drugs: the feeling of coasting over everything, of everything looking new and fresh and lit up from inside* (Oliver, 2010: 352). Порівняння з наркотичним сп'янінням створює ефект абсолютної новизни й гостроти відчуттів: усе навколо здається «свіжим» і «освітленим зсередини». У такий спосіб авторка підкреслює, що навіть найпростіший акт доброти може викликати в людині сильнішу емоційну реакцію, ніж будь-які зовнішні задоволення. Образ метафоричного «освітлення» світу символізує очищення внутрішнього стану Саманти, її готовність сприймати життя і людей по-новому. Цей простий, на перший погляд, вчинок стає переломним моментом для героїні, адже саме він дозволяє їй усвідомити, що вона здатна не лише завдавати болю, а й приносити іншим радість. Таким чином, зміна поведінки Саманти є відображенням глибинних змін її особистості, які поступово ведуть до духовного оновлення.

Висновки. Лорен Олівер у своєму романі «Поки я не впала» майстерно використовує широкий спектр стилістичних засобів – метафори, порівняння та гіперболи – для відтворення складної психології головної героїні Саманти Кінгстон, яка впродовж твору проходить шлях глибоких внутрішніх змін. В основному стилістичні засоби відображають негативні почуття

й емоції героїні, такі як: нервовість, неспокій, страх, відчай та приреченість. Ці всі психологічні стани вказують на боротьбу всередині героїні, яка пережила надзвичайно сильне потрясіння у своєму житті. Таким чином, стилістичні засоби стають не лише художнім прийомом, а й інструментом психологічного аналізу.

Водночас у процесі так званого внутрішнього переродження Саманти з'являється інший спектр емоцій, а саме: радість, піднесення, любов і навіть почуття гармонії зі світом. Вони відображають перехід героїні на новий етап життя, де домінує здатність відчувати й дарувати щирість і тепло. Особливо важливо, що позитивні емоції передаються не менш інтенсивно, ніж негативні, і саме це підкреслює динаміку духовного зростання героїні.

Також однією з особливостей роману є те, що Лорен Олівер у своїх стилістичних засобах вдається до використання повсякденних речей та понять. Такі елементи надають художнім засобам особливої виразності, адже дозволяють сприймати емоції героїні як реальні та близькі. Крім того, письменниця часто поєднує кілька стилістичних прийомів в одному фрагменті, що підсилює емоційний ефект і дає можливість читачеві ще глибше проникнути у внутрішній світ Саманти.

Отже, стилістичні засоби у романі «Поки я не впала» виконують не лише естетичну функцію, а й слугують важливим механізмом для розкриття психологічної еволюції персонажа, демонструючи, як за допомогою художнього слова можна відтворити процеси внутрішньої боротьби, трансформації та духовного оновлення.

Таким чином, результати аналізу свідчать про значний потенціал дослідження лексичних стилістичних засобів у сучасній літературі для глибшого розуміння психології персонажів та особливостей авторської манери. Це відкриває перспективи для подальших інтерпретацій художніх текстів крізь призму взаємодії мови й внутрішнього світу людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик, О.І., & Демчук, Ю.А. (2023). Відтворення стилістичних засобів у романі Делії Овенс *Where the Crawdads Sing* в українському перекладі. *Folium*, 1, 12–17. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.1.2>.
2. Ваврів, І. Я., & Цепенюк, Т. О. (2023). Відтворення у перекладі стилістичних засобів як маркерів індивідуального мовлення персонажа художнього твору. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 64, 286–289.
3. Глінка, Н.В., & Зайченко, Ю. (2013). Експресивні засоби й стилістичні прийоми вираження експресивності та особливості їх перекладу. *Вісник НТУУ «КПІ»*, 2, 34–39.
4. Домбровський, В.Г. (2008). Українська стилістика і ритміка. *Українська поетика* (Я. Радевич-Винницький, наук. ред.; О. Баган, упоряд.). Дрогобич : Відродження.
5. Попович, А.С., & Марчук, Л.М. (упоряд.). (2017). *Стилiстика української мови: навчально-методичний посiбник*. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.
6. Kamiljanovna, A.N. (2022). Functions of Lexical-Stylistic Devices in English and Karakalpak Literary Works. *American Journal of Philological Sciences*, 2(11), 22–28.
7. Oliver, L. (2010). *Before I Fall*. New York: Harper.
8. Zhukovska, V.V. (2010). *English Stylistics: Fundamentals of Theory and Practice*. Zhytomyr. Ivan Franko State University of Zhytomyr.

Отримано: 26.08.2025

Прийнято: 30.09.2025

Опубліковано: 30.10.2025

